

Bemötande av synpunkter och frågor i samband med avgränsningsområdet med allmänheten för vindkraftspark Blåsmark

Den 27 maj 2021 höll Fu-Gen Energi AB ett digitalt samrådsmöte enligt miljöbalken med allmänhet och särskilt berörda angående vindkraftsprojekt Blåsmark. Efter mötet har Fu-Gen mottagit en mängd skriftliga yttranden, innehållande både synpunkter och frågor. Samtliga yttranden kommer att biläggas tillståndshandlingarna och beaktas i den fortsatta tillståndsprocessen. Då många av de yttranden som skickats in innehåller synpunkter och frågor som berör samma ämnen, besvaras dessa här gemensamt och tematiskt.

Påverkan på djur, natur och miljö

Många yttranden tar upp påverkan på djur, natur och miljö. Det finns en oro för hur markingreppet från vindkraftverk, vägar och kranplatser ska påverka djur, fåglar och mark. Man anser att naturmiljön kommer att förstöras.

Det som tagits upp i yttranden gällande påverkan på naturmiljön är mycket viktiga frågor som kommer att behandlas på djupet i projektets miljökonsekvensbeskrivning. Där kommer även skyddsåtgärder att föreslås för att minimera påverkan.

Markingreppet kan se väldigt olika ut i olika vindkraftsparker. För Fu-Gen är det viktigt att en etablering genomförs med största möjliga hänsyn till djur, fåglar, vattendrag och vegetation. Här presenteras ett axplock av de åtgärder som vidtas. Vindkraftverk och kranplatser placeras aldrig i höga naturvärden eller inom störningszonen för känsliga fåglar. Vägar planeras alltid för att kombinera kortaste möjliga vägsträcka (minimera avverkning och hårdgörande av yta) med minsta möjliga påverkan på natur- och kulturvärden. Vägar planeras så att passage över vattendrag och våtmarker undviks om det inte är absolut nödvändigt. När en passage inte går att undvika så byggs väggroppen upp på ett sätt som möjliggör för vatten att passera under vägen. Diken längs med vägbanor planeras för att undvika avvattning av våtmarker. Under sommaren 2021 har ett gediget arbete i fält genomförts för att planera vägar och verkpositioner med största möjliga natur- och kulturhänsyn.

Omfattande fågelinventeringar har genomförts i området för att kartlägga fågelfaunan och förekomst av känsliga arter. Resultaten visar att området är fattigt på känsliga rovfåglar. Bitvis finns dock en rik hönsfågelfauna och parkutformningen har anpassats för att stora spelplatser inte ska påverkas negativt. Ett verk har tagits bort och tre har flyttats för att undvika påverkan på orre. Områdets bästa vindläge utnyttjas inte p.g.a att det är en lämplig tjäderbiotop.

Vad gäller vilt så är det känt att den mänskliga aktiviteten under byggnationen skrämmer bort många djur, framför allt klövvilt. Efter driftsättning så kommer djuren dock tillbaka ganska snabbt och det finns inget som hindrar jakt i vindkraftsparken under driftperioden.

Landskapsbild

Flertalet yttranden tar upp vindkraftsparkens påverkan på landskapsbilden. Boende i närområdet befarar att landskapet kommer förfulas och industrialiseras. Etableringen jämförs med Markbygden där man anser att landskapet har blivit förstört.

Vindkraftverk ger alltid upphov till en förändrad landskapsbild då det ligger i kraftverkens natur att de är höga och även har rörliga delar. De placeras också på höjder för att maximera produktionen av förnybar energi, vilket ökar synligheten. Vindkraftverk utgör ett relativt nytt inslag i landskapsbilderna i stora delar av landet och det kan ta tid att vänja sig vid detta. I vissa landskap är det högst olämpligt att placera vindkraftverk och i andra, främst storskaliga, landskap, finns det en större tålighet för nya inslag.

Det finns dock vissa faktorer som påverkar hur väl vindkraftverken över tid harmonierar med landskapet. En vindkraftspark med begränsat antal verk, placeringar som skapar en sammanhållen grupp och ett inbördes avstånd mellan verken som är regelbundet i hela parken ger förutsättningar för att ögat lättare ska "vänja sig" vid det nya inslaget. En stor rotor bidrar också till att rörelsen upplevs som mer harmonisk och långsammare. Den aktuella utformningen med 15 större verk i stället för de tidigare tillståndsgivna 26 mindre verken har bättre förutsättningar att integreras väl i landskapet än den tidigare utformningen.

Det är viktigt att lyfta fram att Blåsmark med sina 15 verk inte kan jämföras med Markbygden, Europas största vindkraftspark, med mer än 1000 tillståndsgivna verk. Markbygden är i mångt och mycket ett industrilandskap och är inte representativt för en normal vindkraftspark. De inbördes avstånden är oregelbundna och parken breder ut sig över ett mycket stort område. Vägarna är breda och stora ytor har avverkats. Kraftledningarna och logistikytorna upptar stora ytor. En park i Blåsmarks storlek medför inte en lika omfattande påverkan på naturmiljön och parken blir inte tillräckligt likt dominerande i landskapsbilderna.

Lämplig lokalisering och elbehov

I de yttranden som inkommit tas frågan om parkens lokalisering upp vid flera tillfällen. Skribenterna ifrågasätter om vindkraftspark Blåsmark verkligen behövs och anser att Piteå kommun redan gjort sitt för produktionen av förnybar energi. Man anser också att vindkraftverk ska byggas där elen förbrukas och helst i anslutning till redan befintliga parker och infrastruktur.

Fu-Gen har full förståelse för den oro som samrådsparterna ger uttryck för och att man känner att Piteå redan "gjort sitt". Det kommer bli en fråga för Piteå kommun om projektet skall tillstyrkas. Än så länge utgår Fu-Gen ifrån förutsättningarna att området är utpekad i vindbruksplanen och klassat som riksintresse för vindkraft. Detta i sig indikerar att området utgör en lämplig lokalisering.

I södra Sverige råder idag effektbrist och det är naturligtvis mycket viktigt att bygga ut förnybar energi nära konsumenterna, inte minst med tanke på de flaskhalsar som finns i stamnätet mellan norra och södra Sverige. Dock kommer elbehovet i den norra delen av landet öka markant inom en snar framtid. Hela industrin, inte minst stålindustrin och gruvnäringen, har påbörjat en omställning från fossila bränslen till förnybar el. Samtidigt etableras många elintensiva industrier i Norrland, just på grund av möjlighet att tillgodose sitt behov av förnybar energi. Elbehovet i Norrland kommer att växa ansevärt. Fu-Gens avsikt med att utveckla vindkraftsprojekt i Norrbotten är inte att elen skall exporteras till Skåne utan att bidra till utveckling, utsläppsminskningar, innovation och arbetstillfällen i regionen.

Rekreation/Friluftsliv

Synpunkter kring påverkan på friluftslivet är vanligt förekommande i samrådsyttrandena. Skribenterna tar upp jakt, ridning, skidåkning, skoteråkning och vandring. I projektområdet finns utflyktsmål som befaras bli oattraktiva. Jämförelser görs med Markbygden där friluftsliv ej kan bedrivas längre.

Friluftslivet och att uppleva naturen är central för många boende i projektområdets omgivning. Det kan inte uteslutas att friluftslivet kommer att påverkas på så sätt att vissa väljer att inte besöka sina utflyktsmål som idag. Det kommer dock inte finnas något som hindrar att röra sig fritt i parkområdet. Åtgärder kommer att vidtas för att skoterleden som går genom området ska kunna finnas kvar.

Vindkraftverkens synlighet är som störst från öppna områden och parken som helhet syns främst på avstånd. När man befinner sig i en vindkraftspark är synligheten begränsad där det är skog och från öppna ytor syns som regel inte hela parken samtidigt. Det är sannolikt att främst ljud kommer att utgöra en störande faktor vid besök i området. Ljudet är som mest påtagligt vid vindhastigheter omkring 8 m/s. Vid låga vindhastigheter eller stiltje är det i princip tyst och naturen kan upplevas på samma sätt som tidigare.

Precis som nämnts under rubriken Landskapsbild så är Markbygden inte representativ för alla vindkraftparker. I en vindkraftsanläggning i industriell skala går friluftsvärdena mer eller mindre förlorade. I viss mån kan de ersättas av upplevelsevärden för individer med teknik- eller miljöintresse. Det finns dock inget som hindrar ett normalt friluftsliv i ett parkområde i aktuell storlek. Jakt kan fortfarande bedrivas, eventuellt med begränsningar under byggnationen.

Samrådets genomförande

Flera av de yttranden som skickats in tar upp synpunkter kring samrådet genomförande. Flera deltagare ville hellre ha ett fysiskt möte. Det tas också upp att alla inte fick yttra sig under mötet. Några ifrågasätter varför inte alla boende i bl.a. Hemmingsmark bjöds in personligen till mötet. Samrådsmötet upplevdes som en envägskommunikation.

Fu-Gen har förståelse för, och tar till oss, de synpunkter vi fått kring samrådsmötets form. Vi hade föredragit ett fysiskt möte, men vi kan tyvärr inte skjuta upp alla samrådsprocesser vi jobbar med i mer än ett års tid. Under pandemin har digitala möten blivit ett acceptabelt alternativ. Dock föredrar även vi tvåvägskommunikation. Mötet hade ett relativt låst format och deltagarna hade inte möjlighet att yttra sig muntligt. Detta format valde vi p.g.a. tidigare erfarenheter där ett mer öppet format inte fungerat med så många deltagare.

De frågor vi valde att svara på under mötet var sådana frågor som vi kunde svara på direkt. Några kunde vi inte eller hann inte svara på. Däremot har vi publicerat alla frågor med svar på Wind Swedens hemsida, även de frågor som inte besvarades under mötet.

Under samrådsmötet presenterades projektet baserat på samrådsunderlaget som man kunnat ta del av via projekthemsidan (<https://www.windsweden.com/projects/bl%C3%A5smark>) och det har också varit möjligt att beställa ett fysiskt exemplar genom att ringa eller maila oss.

Samrådsmötets syfte är att informera samt insamla information och synpunkter om hur projektet och den kommande miljökonsekvensbeskrivningen bör avgränsas. Detta är ett första led i tillståndsansökan och det finns sedan fler tillfällen att yttra sig. När tillståndsansökan är inlämnad kommer Länsstyrelsen att göra en kungörelse i dagspressen och det finns möjlighet att lämna in yttranden direkt till prövningsmyndigheten.

Inför samrådet med allmänheten gjordes en genomgång av området kring Blåsmark och bedömningen blev att boende och fastighetsägare upp till 3 km från vindkraftverken kan antas bli särskilt berörda.

Dessa har per post blivit inbjudna till ett digitalt avgränsningssamråd med brevutskick. Därmed inte sagt att boende längre från parken inte blir berörda. För att nå ut till övriga gjordes en inbjudan genom annonser i Piteå Tidning och Norrbottens-Kuriren den 6 maj samt den 20 maj. Vi beklagar att detta upplevs som otillräckligt och tar med oss detta för framtiden.

Trafik

I flera yttranden beskrivs en oro över en ökad tung trafik genom de närliggande byarna. Flera tar upp den väg i Blåsmark utmed vilken förskolan ligger.

Det är svårt att beskriva exakta transportvägar i så här tidigt skede. Det vi kan säga är att själva turbinerna förmodligen kommer att transporteras genom Blåsmark och Hemmingsmark. Oftast genomförs turbintransporter nattetid för att inte störa trafiken. Den stora mängden transporter utgörs dock av stenkrossmaterial och betong till fundamenten. Dessa transporter är koncentrerade till byggfasen som pågår under 2-3 år. Hur dessa transporter kommer att gå beror på var materialet hämtas, vilket inte är klart än.

Just nu arbetar vi med en lösning där alla transporter går in i projektområdet från Mellanboda. Hit kan transporter komma längs Hemmingsmarksvägen både från öster och väster. Transporter från öster skulle påverka Blåsmark och Hemmingsmark och alltså är transporter från väster att föredra. Det kan inte heller uteslutas att transporter kommer tas in i projektområdet från norr.

Det finns en oro för tunga transporter förbi förskolan i Blåsmark. Här kommer det med största sannolikhet inte bli aktuellt med några transporter. Vi vet att den lilla vägen från Blåsmark mot projektområdet, som passerar förskolan, har varit aktuellt vid tidigare projektering. Som vi ser det är det en olämplig väg både p.g.a. förskolan och kulturmiljön vid Bodhällorna.

Hinderbelysning

Flera personer tar i sina yttranden upp farhågor kring hinderbelysningen och att påverkas negativt av starkt, blinkande ljus.

Fu-Gen är väl medvetna om att hinderbelysningen är en nyckelfråga i projekt Blåsmark. Som nämndes under samrådsmötet så kommer bolaget gå in med ett villkorsförslag där man åtar sig att använda någon form av behovsstyrd hinderbelysning från dag ett. Det innebär att parken inte kommer att byggas om behovsstyrd hinderbelysning inte blir tillåtligt i Sverige. Detta är inte ett förslag utan ett konkret åtagande från Fu-Gens sida. Enligt det allmänna villkoret i samtliga tillståndsbeslut är verksamhetsutövaren ålagd att uppfylla sina frivilliga åtaganden. I praktiken innebär detta att störningar från hinderbelysning enbart kommer att förekomma om systemet upptäcker en flygande farkost i luften i närheten av vindkraftsparken.

Ljud

I några yttranden framkommer synpunkter kring ljud. Man tar upp att ljudet inte har utretts tillräckligt och att även ljud under 40 dB(A) kommer bli störande.

När det gäller ljud så förhåller sig Fu-Gen till de gränsvärden som finns för både lågfrekvent ljud och A-vägt (normalt hörbart) ljud. Marginalerna är goda och endast ett fåtal bostäder finns på det avstånd där

verken kommer att höras vid normal drift. Det är inte aktuellt att tillämpa striktare ljudkrav vid projekt Blåsmark än vad som används vid alla andra vindkraftsparker. Det kan inte uteslutas att vissa individer kan uppleva sig störda. De allra flesta vänjer sig dock snabbt vid ljudet.

Fastighetspriser

I några yttranden framkommer en oro över hur eventuellt sänkt fastighetsvärde kan påverka möjligheter att sälja och i förlängningen privatekonomin.

I Vindvals syntesrapport *Vindkraftens påverkan på människors intressen* från 2012 sägs att bland de studier som granskats, vilka undersökt vindkraftsetableringars påverkan på fastighetsvärden, saknas över lag statistiskt signifikant stöd för att närhet till vindkraftverk har negativ effekt på fastighetsvärden. En uppdatering av syntesrapporten pågår och väntas vara klar under 2021. Fu-Gen ser fram emot att ta del av ett mer uppdaterat underlag.